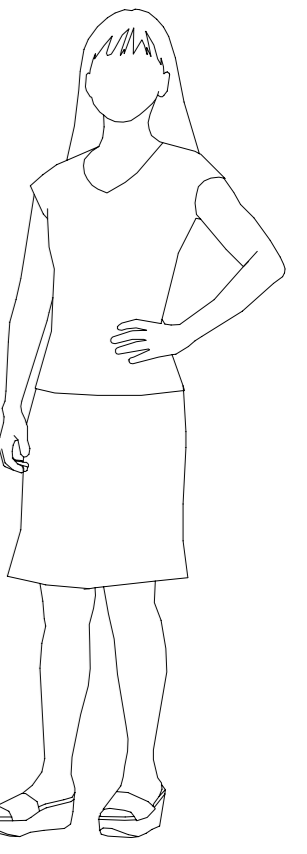

Under Tiden

Förslag till konstnärlig gestaltning av Johannelundstoppen

Timothy Crisp

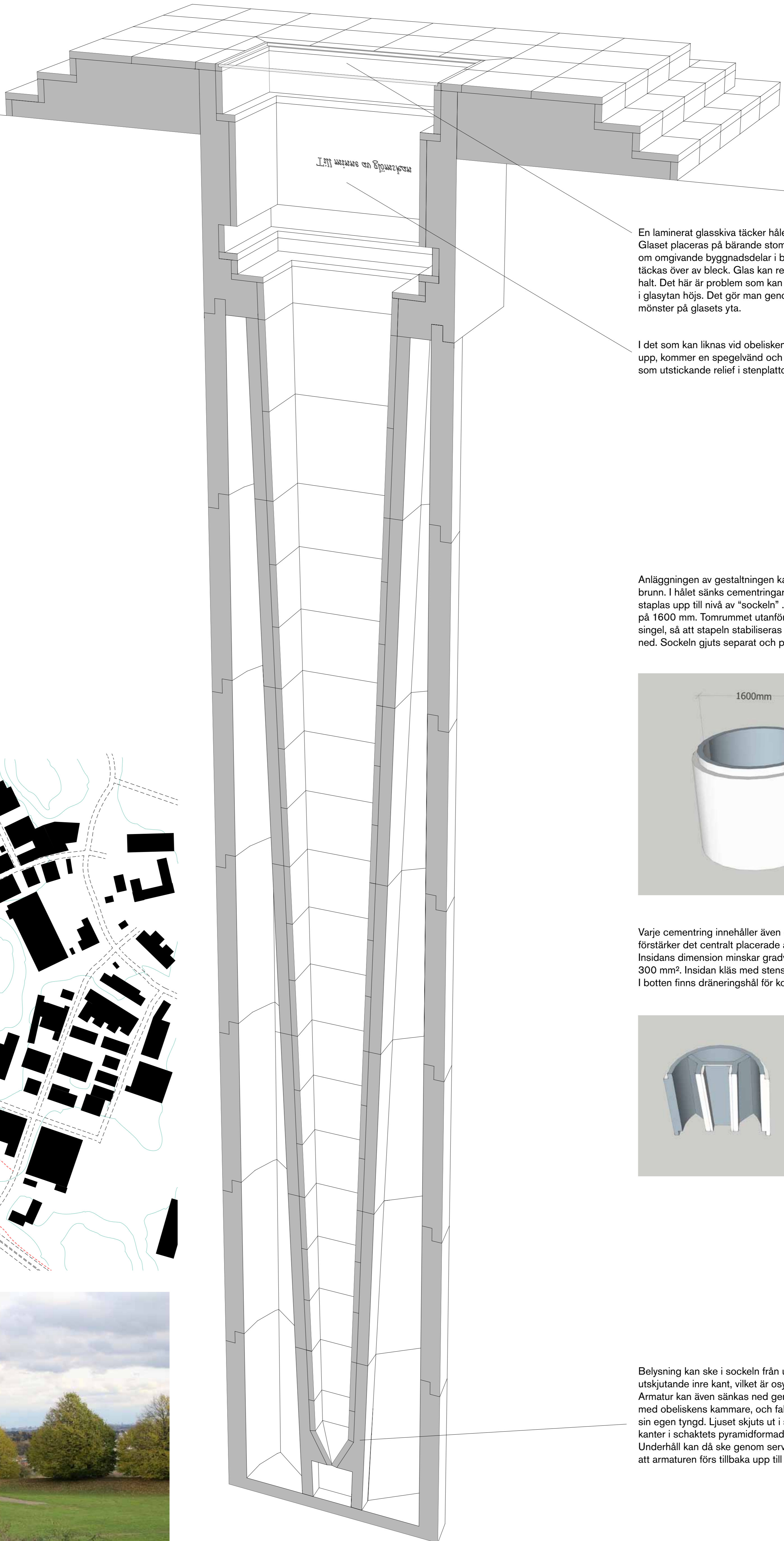
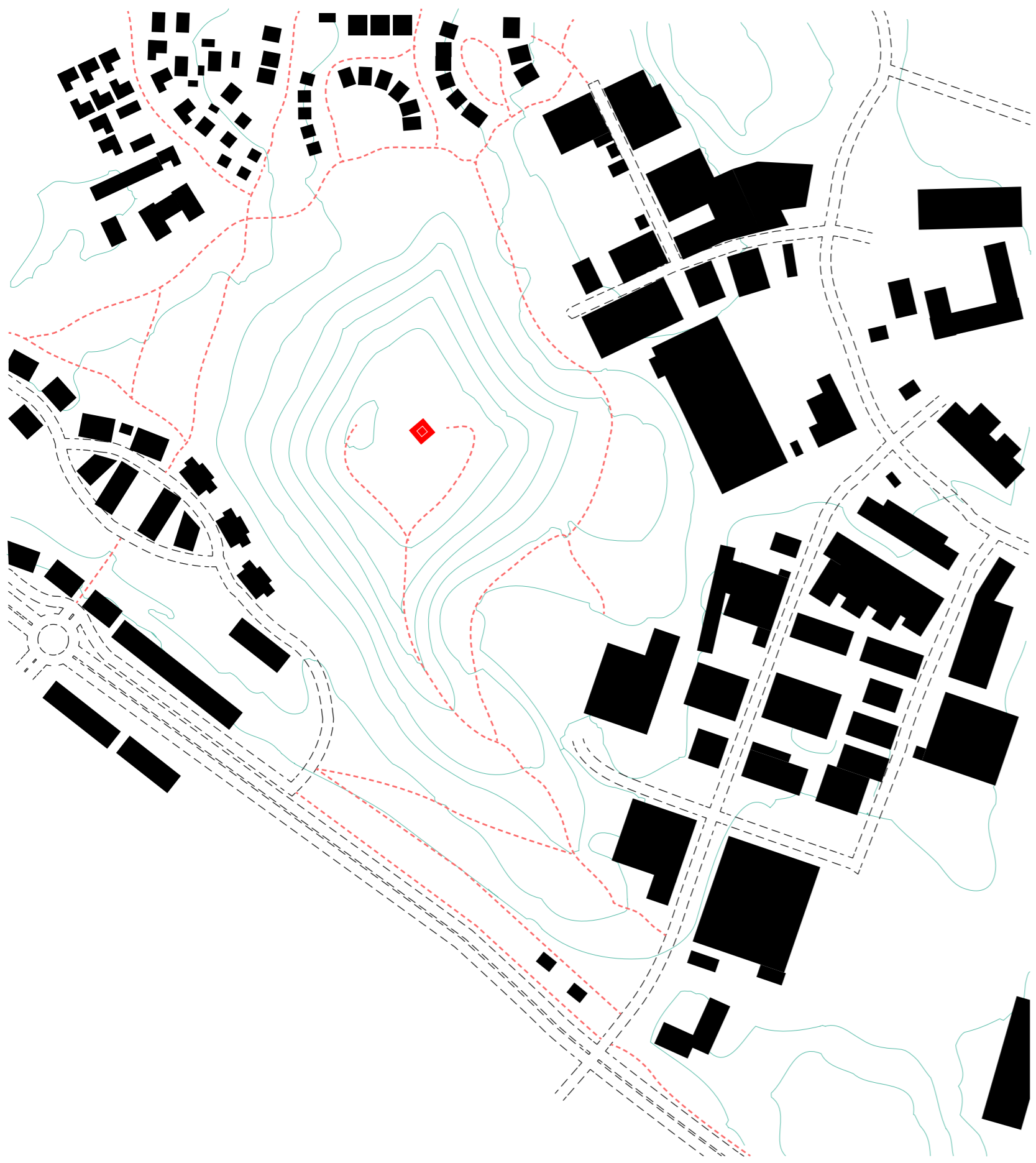

Johannelundstoppen ligger mellan det nybyggda bostadsområdet Johannelund och Vinsta industriområde. Den är ursprungligen uppbyggd av schaktmassor. Under överseende av stadsträdgårdsmästare Holger Blom formgavs en parkmiljö på dess krön, utifrån idén att förstärka miljöns artificiella karaktär. Gångvägar och motionsspår anlades i anslutning, och en skidbacke i den brantaste slänten. Samtidigt ändrade kommunen dess namn från tippen till toppen. Sedan dess är den ett utflyktsmål för Hässelbys invånare. Det är Hässelbys högsta punkt, 60 meter ö.h. Utsikten från toppen är släende, en obruten horisont, Mälaren, huvudstaden i fjärran, samt Hässelbys alla områden med omgivningar.

Gestaltungsförslaget är placerat centralt i den anlagda parkmiljön, en plats där monument traditionsenligt uppförs. Vid första anblick syns en upphöjd och stenlagd avsatts. Centralt på dess ovansida ligger en stor glasskiva. Det står besökaren fritt att beträda glasskivan. Under denna fortsätter monumentet som ett schakt ned i marken, en reduktiv skulptur i form av en obelisk med sockel. Storleken på hålet är så stor att en människa lätt skulle falla ned, om det inte vore för glaset. På grund av schaktets avsmalnande väggar är det svårt att avgöra djupet. En gradvis förminskning av stenplattornas storlekar nedåt i schaktet, förstärker upplevelsen av ett svindlande djup.

Med denna gestaltning vill jag öppna för en ny berättelse om platsen och dess betydelse, genom att förstärka potentialer och skeenden som redan finns. Utifrån Johannelundstoppens historia som ramberättelse, lockar den till eftertanke kring frågor om minne och makt. Om obelisker vanligen rests för att hylla landvinningar och stordåd, manifesterar denna snarare historiens blinda fläckar. Som modernitetens brutalitet och förändringens pris. Stockholm och Hässelby är nu som då en plats i förändring. Staden växer och nya erfarenheter tillkommer. Nu som då pågår en kamp om vems minne som skall få definiera vårt gemensamma rum. Obelisker pekar nedåt i historiens lager, som en glipa till alla de öden och händelser som hamnat på historiens sophög. Ett minnesmonument sedd i en skrattspegel. Gränsen mellan minne och glömska är skörare än vi tror.

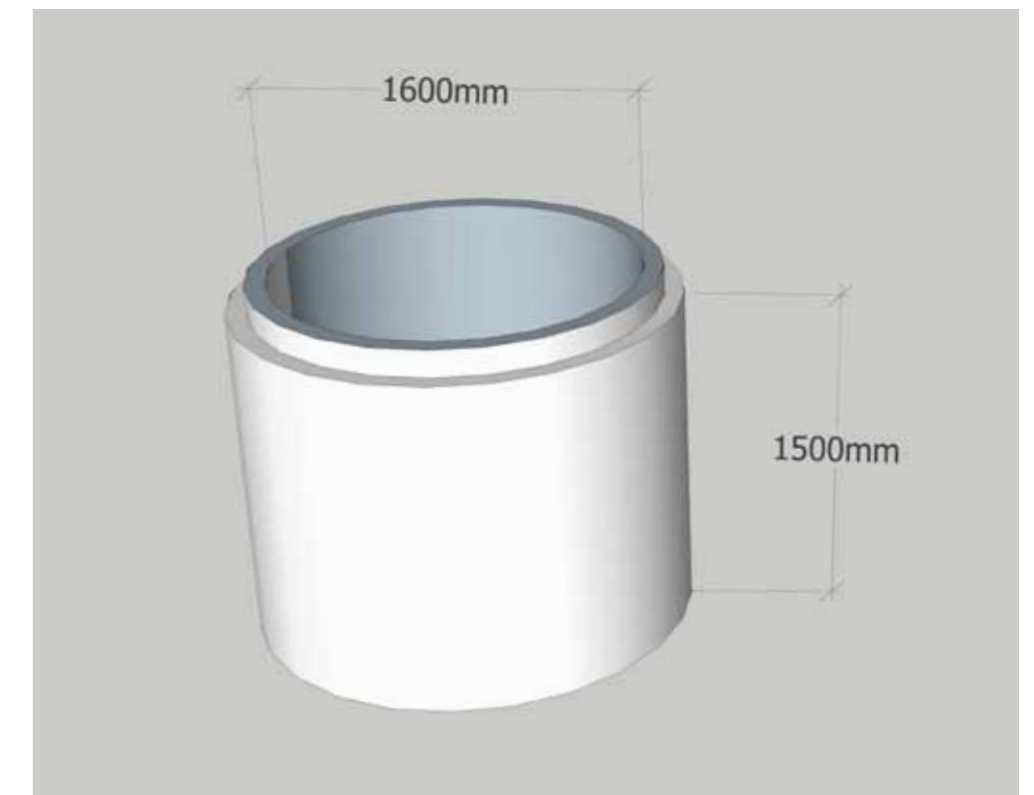
På insidan av obeliskens sockel finns en spegelvänd, förgylld text i graverad i relief: "Till minne av glömskan".

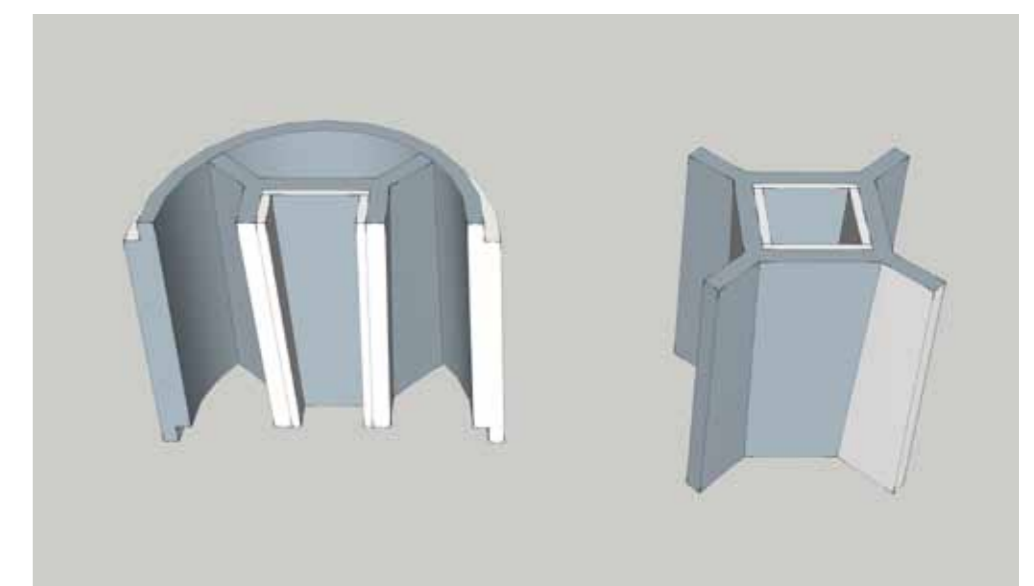
En laminerat glasskiva täcker hålet i nivå med plattformen. Glaset placeras på bärande stomme av stål. Fog mellan glas om omgivande byggnadsdelar i byggsilicon. Fogen kan sedan täckas över av bleck. Glas kan repas och vått glas kan vara halt. Det här är problem som kan åtgärdas genom att friktionen i glasytan höjs. Det gör man genom att trycka eller etsa in ett mönster på glasets yta.

I det som kan liknas vid obeliskens sockel, en kammare högst upp, kommer en spegelvänd och förgylld text att graveras fram som utstickande relief i stenplattorna.

Anläggningen av gestaltningen kan liknas vid att gräva en brunn. I hålet sänks cementringar ned (s.k. CF-ringar), och staplas upp till nivå av "sockeln". Dessa har en innerdiameter på 1600 mm. Tomrummet utanför cementringarna fylls med singel, så att stapeln stabiliseras för varje element som läggs ned. Sockeln gjuts separat och placeras ovanpå.

Varje cementring innehåller även ett gjutet fackverk, som förstärker det centralt placerade avsmalnande schaktet. Insidans dimension minskar gradvis från 1000 mm² till 300 mm². Insidan kläs med stenskivor av kolmårdsmarmor. I botten finns dräneringshål för kondens.

Belysning kan ske i sockeln från utrymme under en utskjutande inre kant, vilket är osynligt uppifrån. Armatur kan även sänkas ned genom gjutna kanaler, parallellt med obeliskens kammare, och falla till botten av obeliskens av sin egen tyngd. Ljuset skjuts ut i slitsar bakom utskjutande kanter i schaktets pyramidformade botten (obeliskens topp). Underhåll kan då ske genom servicelucka på podiet, genom att armaturen förs tillbaka upp till ytan.